

AKTUELNI TRENUTAK BOKELJSKE MORNARICE KOTOR

Dame i gospodo, uvaženi gosti, članovi i prijatelji Bokeljske mornarice, čast mi je i zadovoljstvo da vas pozdravim i da vam zahvalim što ste večeras sa nama na tradicionalnoj akademiji koja se održava uoči sutrašnjeg Dana Mornarice.

Zahvaljujem se Muzičkoj školi *Vida Matjan* koja nam je danas, kao i ranije, stavila na raspolaganje ovu salu, orkestru *Tripo Tomas*, njegovom direktoru gospodinu **Ivu Brajaku** i večerašnjoj mladoj dirigentkinji **Uni Pajić**, gitaristkinji **Nadi Janković** – mladoj zvijezdi na svjetskom muzičkom nebu, gospođi **Snežani Pejović** koja će govoriti u vezama Istorijskog arhiva u Kotoru i Mornarice, šarmantnoj voditeljki programa gospođi **Sladani Vučetić**, koji su večerašnji program učinili lijepim i zanimljivim.

U ovakvim svečanim prilikama se obično govori o istoriji i tradiciji Mornarice, što je svakako važno uvijek iznova naglašavati, ali imajući u vidu da ste sa tim dobro upoznati, ja ću se večeras osvrnuti na neke aktuelne aktivnosti Mornarice, koje smatram posebno važnim.

Mornarica živi već 1210 godina jer je svaka generacija njenih članova uspješno prenosila njene vrijednosti na mlade, uključivala ih i predavala im je da nastave da je vode kroz vrijeme. Zato je i za nas danas od vitalnog značaja da promoviramo Mornaricu, posebno među mladima. U tom smislu smo zadnjih godina postigli značajne rezultate i bili više nego ikada prisutni u medijima, naš sajt i facebook na savremeni način redovno informišu o našim brojnim aktivnostima, naša izdavačka djelatnost doprinosi produbljivanju sadržaja iz naše duge prošlosti, a naše brošure i flajeri pružaju kratke informacije na raznim jezicima. Kako su mladi naša najvažnija ciljna grupa, posebno je značajno što smo, poslije više godina pauze, obnovili saradnju sa školama i fakultetima i pokrenuli aktivnosti da se predstavimo svakoj generaciji đaka i studenta na zanimljiv i način. Organizovane su prezentacije za učenike osnovnih škola, Srednje pomorske škole, Pomorskog fakulteta i Fakulteta za turizam i hotelijerstvo u Kotoru koje su imale veliki uspjeh, kojima je prisustvovao veliki broj đaka i studenta koji su pokazali veliko interesovanje, a mnogi su izrazili želju da se učlane. Zahvaljujem se rukovodstvu i nastavnom osoblju fakulteta i škola koji su nam to omogućili, kao i članovima Mornarice koji su u tome učestvovali. Posebno je važno da su se u te aktivnosti, pored članova Admiralata i Upravnog odbora, uključili sa velikim entuzijazmom i inovativnim idejama naši mlađi članovi, od kojih ovom prilikom ističem **Denisa Vukašinića** i **Miroslava Vukičevića**.

Za sada smo ostvarili saradnju sa obrazovnim institucijama u Kotoru, a sljedeća etapa je uspostavljanje saradnje sa školama i fakultetima u Tivtu i Herceg Novom, gdje djeluju naše podružnice. Najzad, planiramo da pokrenemo inicijativu za saradnju i sa obrazovnim institucijama van Boke i da predložimo da se sadržaji koji se tiču Mornarice i istorije pomorstva uvrste u programe škola i fakulteta u cijeloj državi.

Druga važna aktivnost su razne kulturne manifestacije koje je inicirala Mornarica a u koje su se uključile brojne druge kulturne institucije. Posebno ističem izložbu *Bokeljska mornarica: 1210 godina istorije, duhovnosti i kulture*, koja je otvorena u Ministarstvu kulture na Cetinju 17 maja o. g. u kontekstu manifestacija kojima je obilježen Dan nezavisnosti Crne Gore. Radilo se o najvećoj i najrepresentativnijoj izložbi na temu Mornarice koja je do sada organizovana, a izrađen je luksuzni katalog sa prevodom na engleski jezik. Osobito je značajno što je izložba realizovana u saradnji Mornarice sa Pomorskim muzejom Crne Gore, Ministarstvom kulture Crne Gore, Opštinom Kotor, Kotorском biskupijom, Istorijskim arhivom u Kotoru i JU Muzeji Kotor, što je ostvarena izvanredna sinergija, koja obećava da ćemo i ubuduće uspješno sarađivati na zajedničkim kulturnim projektima.

Mornarica pokreće i naučno-istraživačke projekte, čiji je cilj istraživanje njene duge i bogate istorije, koja je višestruko povezana sa ukupnom pomorskom, privrednom i kulturnom istorijom. Kao što je poznato, o tome su napisana brojna djela u zadnja dva vijeka na raznim jezicima a za njenu rekonstrukciju postoje bogati istorijski izvori. No, istorija se istražuje i interpretira stalno iznova, zato što se otkrivaju novi izvori, zato što ona nastavlja da teče i što savremena historiografija mijenja način interpretacije. To ne znači reviziju istorije već obogaćivanje saznanja novim djelima koja koriste prethodna, kao i nova i otkrića do kojih se došlo istraživanjem izvora.

U tom cilju je pokrenut prošle godine projekat istraživanja dokumenata koji se tiču Mornarice koji se čuvaju u Istorijskom arhivu, Arhivu Biskupije, Pomorskom muzeju i Bokeljskoj mornarici, o čemu će vas detaljno informisati gospođa Pejović. Radi se o veoma obimnom poduhvatu, koji zahtijeva identifikovanje dokumenata, izbor najvažnijih 800 koji će biti publikovani, od najstarijih do danas, njihovu transkripciju, prevode sa stranih jezika, pripremu za štampu i najzad objavljivanje. Na projektu, koji traje dvije godine, radi ekipa iskusnih arhivista a on je omogućen sredstvima koje je odobrilo Ministarstvo kulture, kao i saradnjom institucija koje su stavile na raspolaganje svoju arhivsku građu.

Do sada je dio ovih dokumenata bio dostupan samo malom broju istraživača, a njihovo objavljivanje u jednom zborniku će ih učiniti dostupnim svima. Veliki dio dokumenata koji će biti objavljeni do sada nije bio dostupan ni istraživačima, jer nije bio sistematiziran i katalogiziran. Zato istoričari koji su se bavili Mornaricom nijesu imali dostupne sve važne izvore, posebno za njenu noviju istoriju, što je uslovalo i pogrešne interpretacije. Poslije završetka ovog projekta i publikacija zbirke dokumenata to neće više biti moguće.

Nakon realizacije ovog projekta namjeravamo da pokrenemo istraživanja arhivske građe o Mornarici i u inostranstvu.

Kao što je poznato, Mornarica je prošle godine kandidovana od strane Crne Gore za upis na Reprezentativnu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a i razmatranje te kandidature je u toku. U pripremu i praćenje kandidature je tokom više od dvije godine uložena velika energija Mornarice, ekspertskeg tima Ministarstva kulture, Vlade Crne Gore i njene diplomatije, uz punu podršku predsjednika Crne Gore. To je bio složen i zahtjevan posao, a posebno smo zadovoljni što smo su nas sa entuzijazmom podržali brojni građani i institucije svojim pismima UNESCO-u. Kao što znate, posao nije završen prije više od godinu dana kada smo predali Nominacioni dosje, već je to bilo praćeno pokušajima da se brojnim pismima UNESCO-u onemoguću naša kandidatura, tako da smo morali da uložimo dodatni napor da na njih odgovaramo. No, mi smo uvjereni u validnost te kandidature i vrijednosti Mornarice koje je kvalifikuju da bude uvrštena na Listu svjetske baštine i na taj način promoviše u svijetu ovo jedinstveno kulturno dobro. Nadamo se da ćemo početkom decembra proslaviti ostvarenje našeg velikog cilja. To neće biti zasluga samo ove generacije članova Mornarice, već svih brojnih generacija, počev od grupe bezimenih pomoraca koji su dočekali relikvije svetog Tripuna 13. januara 809. godine. Mornarica i njen put kroz 12 vjekova istorije i njena sadašnja plovidba sa nama kao posadom prema budućnosti, danas u mnogo mirnijim vodama nego u prošlim vjekovima, sa zastavom na kojoj je grb Kotora sa likom svetoga Tripuna i naše geslo *Vjera i čast*, će tako promovisati Kotor, Boku i Crnu Goru širom svijeta. Želim da se zahvalim svima koji to željno očekuju, a posebno gospođi **Milici Nikolić**, sekretarki nacionalne komisije za UNESCO i drugim članicama ekspertskeg tima, koje su svojim zalaganjem, profesionalnošću, energijom i iskrenom ljubavlju prema Mornarici dale i nastavljaju da daju ogroman doprinos, ne samo kandidaturi za UNESCO, već i našim drugim aktivnostima.

Najzad, dozvolite mi da podsjetim da Mornarica već dva vijeka nije profesionalna organizacija pomoraca, iako su njeni članovi i dalje brojni pomorci. Naši članovi su volonteri, koji ne ostvaruju svoje karijere u Mornarici niti imaju ikakav materijalni interes. Svi oni realizuju svoje profesionalne karijere nezavisno od Mornarice, rade ili studiraju, i nesebično poklanjaju svoje vrijeme i energiju Mornarici, sa entuzijazmom, ponosni što su njeni članovi i spremni da odgovore obavezama koje to članstvo zahtijeva. Njihov jedini interes je napredak i vitalnost ove drevne institucije i oni su primjer kako treba da se ponaša savremeni građanin koji daje svoj doprinos izgradnji civilnog društva. Radi se o osobama različitih uzrasta, polova, nacionalnosti, religija, obrazovanja, ideja, profesija, onima koji su članovi preko šest decenija i onima koji su to postali nedavno, ali ujednenih u ljubavi prema jednoj instituciji i njenim vrijednostima; u tom smislu i na Mornaricu se može primijeniti geslo Evropske Unije – *Jedinstvo u različitosti*. Ja im se na kraju svima zahvaljujem, kao i našim prijateljima, uvjeren da ćemo i ubuduće imati njihovu dragocjenu podršku.

Antun Sbutega,
admiral Bokeljske mornarice Kotor